

SZÉKESFEJÉRVÁR

TÁRSADALMI HETILAP.

A városi és megyei hatóság, gazdasági-egylet, tanítók és községi jegyzők egyletének közlönye.
Megjelen hetenkint kétszer szerdán és szombaton.

A lap ára
házhöz hordással vagy postán küldve:
Egy évre . . . . . 8 frt. — kr.
Fél évre . . . . . 4 frt. — kr.
Negyed évre . . . . . 2 frt. — kr.
Bérmentetlen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.

Hirdetmény a bélyegdíjon felül, minden négy hasábos petítor: Megrendelőinktől 4 — nem megrendelőinktől 6 krétt ígattatik be.
Lapunk számára hirdetések felvételére **Budapest**en: Hasenstein és Vogler, Lang L. és társa, Weisz Móricz.
Bécsben: Oppelik L. és Mosse Rudolf. Hrdlicka Vincze.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Székesfejérvár” szerkesztőségének (Vörösmarty-tér 6-ik sz.) czimzandók; — a lap ára, hirdetmények és a hirdetményi díjak **Klöcker Péter** kiadó könyvkereskedésében vétetnek fel. — Nyitásterében megjelenő közlemények után négy hasábos petítorért 10 kr. fizetendő.

☛ Kéziratok nem küldetnek vissza. ☛

A székesfejérvári 1879. évi országos kiállítás hivatalos lapja.

KIÁLLITÁSI ROVAT.

Meghívás.

A székesfejérvári országos kiállítás érdekében a városi iparosokból alakult serkentő bizottság tagjait van szerencsém esütörtökön, e hó 21-én d. u. 3 órakor a városház nagytermében tartandó értekezletre meghívni.

Kubik János, bizott. elnök.

A székesfejérvári országos kiállítás végrehajtó bizottsága november 19-én tartott ülést a fejrmegei takarékpénztár nagytermében.

Az ülést gróf Zichy Jenő elnök ur nyitotta meg. Bemutatja a kiállítás közelebb megérkezett titkárát *Manhold Antal* urat a bizottsági tagok éljenzései közt.

Ezután a titkár felolvasa a mult ülés jegyzőkönyvét, mely némi módosítással hitelesített.

Bejeleni elnök ur, hogy a kiállítási helyiségek rendszeresen december 1-jén fognak átvétetni s a kiállítás számára rendezetni. A helyiségek átvételét az állami kiküldöttek közbejöttével a kiállítási helyiségi bizottság fogja eszközölni.

Felolvastatnak *Havranek József*, kiállítási h. elnök indítványai, melyek következők:

1) Indítványozza, hogy a méntelep helyiségeinek mielőbbi átengedése iránt a földmívelési miniszter kéressék meg s pedig azon megjegyzéssel, hogy legalább febr. 15-ig a helyiségeket adja át. Ezen indítvány a fenti elnöki bejelentéssel meghaladva levén tudomásul vétetett.

2) Indítványozza, hogy intézessék megkeresvény a méntelepben lakó tiszt urakhoz, hogy hajlandók-e lakásaikat jövő évi február 15-ig átadni; az indítvány elfogadott.

3) Indítványozza, hogy a városi hatóság keressék meg, miszerint a jövő fedezetési idényben városunkban maradni szokott 10—12 ménlő és az ezekhez tartozó 20—25 embernek a kiállítás tartására a városi majorban levő elhelyezése iránt. Az indítvány elfogadott s a hatóság megkereseteni határozottatott.

4) Indítványozza, hogy a lövészegylet megkeressék, miszerint a lőtér s épületek teljes felelőség mellett adassanak át a kiállítás végrehajtó bizottságának. — Ennek értelmében a megkeresés intézése elhatározottatott.

Ezután indítvány tétetett az iránt, hogy a „Székesfehérvár és Vidéke” című lap, mely a mellett, hogy a kiállítási hivatalos czimet homlokán hordja, miután mind a kiállítás rendezőit s egyes tagjait, mind azokat, kik annak érdekeit előmozdítják folyton bántalmazza s alaptalan gyanúsításokat terjeszt: fosztassék meg a hivatalos czim és jellegtől. — A tett indítvány *egyhanguag* elfogadottatott s erről az illető lap szerkesztője, s az összes hazai lapok értesítettnei rendeltetnek.

Együttal a kiállítás helybeli hivatalos organumául a „Székesfejérvár” című lap továbbra is kimondatott.

Felolvastattak a hazai vasutak levelei a vasuti szállítások árleengedése iránt.

Ezekről bővebb tudósítást közlünk. Elnök ur bejeleni hogy a helyiségi bizottság működését megkezdte, a helyiségek térképét elkészítette; Pribék Antal ur pedig a helyiségeket lefényképezte, —

mely a fővárosi képeslapokban közöltetni fog; a tervvázlatot Scholcz mérnök készíti el, mely tervvázlat szintén köbe metszetni s közzé tétetni fog.

Bejeleni elnök ur, *Lederer Sándor* szép adományait az iroda számára és az iroda berendezését.

Megemlíti, hogy Trefort Ágost földmívelési miniszter ur által a kiállítás céljaira ajánlott 2000 frtnak fele októb. első felében ígétetett folyóvá tétetni, ezért kéri, hogy annak eszközése iránt a bizottság intézkedjék. Elhatározottatott, hogy ez iránt a földmívelési miniszterium felkératik.

Bejeleni elnök, hogy a pesti iparegylet részéről *Ráth Károly*, *Szabóky Adolf*, *Mudrony Soma*. a hazai ipar e vezérférfiai november 21-én a reggeli 9 órai vonattal városunkba lejönnek, hogy a kiállítás összes helyiségeit megismerjék. — Erre nézve azok ünnepélyes fogadása iránt a bizottság tagjait minél számosabb megjelenésre felkéri. — Ugyanaznap a városház nagytermébe a helybeli iparosok értekezletre hivatnak össze, melyen vendégeink is megjelennék.

Bejeleni, hogy *Pulszky Ferencz*, muzeumi igazgató 85 szekrényt engedett át a kiállítás céljaira s végre megemlíti, hogy a fővárosban, ép ugy a budapesti iparegylet, valamint a pesti iparkamra a kiállítás érdekében mindenkötvet. Az utóbbinak elnöke báró Kochmeister és Posner Lajos választmányi tag, a legnagyobb buzgalmat fejtették ki kiállításunk mellett.

Végre felolvastatnak az időközben érkezett bejelentések.

A nagyszámu tagok jelenlétében tartott ülés, mely délután 3 órakor kezdődött este 6 órakor fejeztetett be.

A gyümölcsstenyésztes érdekében.

II.

Multkori cikkemet azzal végeztem, hogy számokkal fogom bebizonyítani azon roppant jövedelmet, melyet egyes országok a gyümölcsből bevesznek: lássuk tehát a számokat.

Egy hollandiai szaklap (Sempervivum) tényeket hoz világosságra, melyek azt bizonyítják, hogy mily jövedelmező a gyümölcsstenyésztes, bármely nemben is, ha nagyban üzetik. Ezen lap tudósítása szerint egyetlen hollandiai község (Boskoop) 1876-ban 55,000 frank áru epret adott el a külföldnek. Egy másik hollandiai falu (Zwaag) a ribizli tenyésztest üzi nagyban s egy holdról 4000 frank jövedelmet lehet teremteni. Bármily túlzottaknak látszasanak is ezen számok, a mit a „New-York Times” című amerikai lapban lehet olvasni, az még túlhaladja ezeket is. Nevezett lap azt mondja, hogy Veilléből egyetlen uap 843,750 liter epret vittek be New-Yorkba s árusítottak el. Charlestown ugyanazon napon 30,000 liter és Norfolk 300,000 litert küldött hajón a fővárosba. Csak a szállítás 1000 dollárba került s ugy számítják, hogy a szállítóknak naponként 5000 dollár nyereségök marad. Ezen szállítók közt volt egy, a ki maga 80,000 liter epret szállított. Ez az ültetvényes 200 holdon üzi az epertermelést s évenként 1000 embert foglalkoztat.

Épen oly kiterjedt s jövedelmező Észak-Amerikában a baracktenyésztes is. Ezt bámulatos tökélyre vitték az amerikaiak. A legizletesebb s legkeresettebb

barack Amerikában kapható Delaware, New-Jersey és Maryland államokban. A koránérő barackot Georgia, Uj-Karolina s Wirginia adja s gözhajón és vasuton szállítják New-Yorkba légmentes kosarakban. Egy kosarat, melybe 24 liter fér 90 frankon adnak el. Delawareban a barackszedés a legfontosabb munka éven át, ekkor minden más munka szünetel. Mindenféle színű nő- és férfi-napszámot igénybe vesznek a szedés és pakoláshoz. Egy fa közep-termmel 7—8 kosárral ad.

Hogy fogalmunk legyen a baracktermelés kiterjedtségéről: idézek a „Rural New-Yorker” című gazdasági lapból, mely azt mondja, hogy Delawareban naponként 25,000 kosarat is hajóra raknak s tovább szállítanak. Mult évben csak ebből az egy államból 4,500,000 kosárral vittek ki s egy kosarat 60 frankkal lehet számítani, mely 270 millió frankot képvisel. A vizi-szállítás csekélyebb mint a vasuti, ugy, hogy a vasuti kocsihoz új vonatot kötnek, mely csak barackot visz; de ez különbözik a többi vagonoktól, mert ki van bélével s tollakon nyugszik, hogy ne rázza a kosarat. Egy ilyen vagonba 500 kosár fér el s a szállítás idején naponként 100—200 vagon indittatik utnak. Leginkább Baltimoreba szállítják, a hol a gyárak vagy befózik vagy megaszalják. A barackidény szeptember végéig tart. A baracknak nagy részét pálinkafőzésre is használják.

Legnagyobb baracktermelő bizonyos Sheller o Widdlerownban, a ki maga 125,000 kosárral küldött mult évben New-Yorka, 25,000 kosárra valót pedig a fán hagyott veszni munkákész hiánya miatt. Ezer holdnyi területen 100,000 termő barackfája van.

Gyümölcs tekintetében Kalifornia is roppant mennyiséget mutat fel. Ez új világban a nagy gyümölcsös-kertek nem tartoznak a ritkaságok közé; de a mit mondanok mindenesetre meglepi az olvasót. A „The Garden” című szaklap egy ujabban rendezett gyümölcsös-kertet következőleg ír le: „A kert területe 2101 hold, talaja könnyű, homokos, melyet minden évben egyszer felszántanak. Van benne 8000 barackfa 60 fajtából, 4000 egy fajtából, 3000 kopasz barack 12 fajtából, 7000 szilvafa 15 fajtából, 2000 almafa 8 fajtából, 1000 körtefa; 1500 kőkenyiszilvafa, 1500 diófa. A terület ára 17,000 dollár volt. Az egész felszerelés került 30,000 dollárba (egy dollár 2 fr. 3³/₄ kr.) most mégér 50,000 dollárt.”

Jóllehet nálunk a gyümölcsstenyésztes ily mesés magasságra sohasem fog emelkedni; de azért azt mondom: ültessetek gyümölcsfát minden legparányibb üres helyre!
Egy pomolog.

Audiatur et altera pars.

Mégis csak szívós élete van ennek a realiskolának. Évek óta az orvosok diagnózis a végfóloszlást jósolja, ellenségei a kimúlás napját és percét pontosan megállapítják, sőt holt híret is terjesztik s midőn mégsem akar meghalni, életét mátlól holnapra kegyelemből meghosszabbítják és csudák csudája az intézet mégis él s daczára annak, hogy sokan az örökös bizonytalanság miatti aggodalmukban gyermekeik további kiképeztesését más intézetre bízták, a tanulók száma ma még annyi, hogy hazánk középiskolái nagy részét sokkal túlhaladja.

Ez mindenesetre oly jelenség, a mely fölött talán jó lesz egy kissé komolyabban gondolkodni, s akkor talán mégis arra a

meggyőződésre jutunk, hogy ezen iskola egy általánosan érzett közszükségnek felel meg, s hogy a szülők nem igen hajlandók O. S. ur álláspontját elfoglalni, ki a „Székesfehérvár és Vidéke” 92-ik számában közzé tett tárgyilagosságnak látszó, de sophismákkal telt cikkében azon következtetésre jut, hogy a realiskola beszüntetendő.

Ha a látszat nem csal, O. S. cikke nem egyéb mint ballon d'essai, a melyben a realiskola intézői a maguk közt létrejött megállapodást világnak ereszítik, hogy a modern diplomaták módjára „közvéleményt” csináljanak.

Meglehet, hogy csalódunk s hogy O. S. cikkézése csak egy új irodalmi genie szárnypróbálgatása.

Akárhogy álljon a dolog, annyi bizonyos, hogy az ügy az elintzésre érett; de mielőtt a koczka eldőlné, kötelességünknek tartjuk az illetőknek a tárgy fontosságát figyelmükbe ajánlani. A midőn egy oly intézet sorsáról van a szó, a melyben 25 év óta ezer meg ezer ifju nyerte kiképzetését, a melyet a városi közönség saját legszentebb érdekei szem előtt tartásával teremtett s áldozatokkal annyi éveken át föntartott, akkor óva intjük ez iskola intézőit: Videant consules nequid republica detrimenti capiat.

De térjünk át O. S. ur érveire.

Szerinte a realiskola nem nevel iparost, sem kereskedőt. Teljesen igaz van. A realiskola ép oly kevéssé nevel kész kereskedőt, valamint nem nevel kész mérnököt s valamint a gymnasium nem nevel kész orvost, ügyvédet stb. De más részt O. S. ur sem fogja tagadni, hogy a realiskola előkészíti a kereskedői és ipari pályára. A törvény a keresk. iskolába való fölvetelt 3—4 középiskolai osztály elvégzésétől teszi függővé. Már most, ha 3—4 gymnasialis osztályt végzett a gyermek, tud valamit latinul, németül épenséggel semmit, mert az új tanterv szerint e nyelvet csak a 3-ik osztályban kezd tanulni; ha pedig a realiskolából oda kerül, tanult 3—4 évig németül, 2—3 éven át francziául. Nem állítjuk, hogy e két idegen nyelvet tökéletesen birni fogja, de mindenesetre oly mérvben tehette azokat sajátjává, hogy e két mai napság kereskedőre nélkülözhetlen nyelveket a sajátképeni szakiskolában tökéletesen megtanulhatja.

E részben ugy hiszem O. S. ur is tökéletesen egyetért velünk.

Igaza van továbbá cikkirő urnak, hogy az ifju a gymnasiumból is léphet technikára; igaz van annyiban, a mennyiben a törvény azt megengedi, de más kérdés, valjon a gymnasiumból kikikerülő technikus bir-e a kellő képzettséggel, hogy a realistával a sajátképeni szaktárgyakban a miügyetemen lépést tartson? E kérdésre *határozott „nemmel”* kell felelni. — A ki csak ismeri a realiskola tantervét s fogalommal bír arról, a sajátképeni realiak ott mily mérvben tanítatnak, azoknál állításunk valósága iránt semmi kétség fön nem foroghat.

A gymnasium, melyben a rajz csak egy mellékesen, az ábrázoló mértan egyáltalában nem, a vegytan pedig csak kisebb terjedelemben tanítatik, a technikára nem készíthet előt, mint a realiskola; ha csak föl nem akarjuk tenni, hogy a görög és római classicusokban való jártasság a fönti tárgyakat pótolhatja.

De nemcsak a technikai, hanem a *gazdászati pályára* is sokkal több készülttséggel lép a realista, mint a gymnasista. Nem is említjük a *vasuti, távírdai* és sok más hivatal, a melyek tisztviselőiket egyes-egyedül a realiskolából kapják.

Teljesen osztjuk O. S. ur nézetét az iránt is, hogy gyáriparunk és kereskedelmünk jelen állapotában mérnökök, gépészek munkára nem igen találhatnak; de ugyan kérjük O. S. urat, legyen szives megmondani, valjon a jogi pályán a kereslet és kínálat közti arány olyan-e, a mely az előbbire való készültést oly nagyon kívánatosá teszi? Mi részünkről alig hisszük, mert különben alig volna fölfogható, hogy egy hivataloska

után s legyen ez még oly csekély, ha erre alkalom nyílik, százan meg százan fáradoznak.

Igen, nincs gyáripárunk, ennek számos oka van, a melyek közt a tulsulyra vergődött, a classicismus felé hajló nevelési rendszerünk nem a legutolsó; de reméljük O. S. ur sem óhajtja, hogy a jelen viszonyok tartósak legyenek. A specialis viszonyainkat szem előtt tartó helyes közgazdasági politika, a körülmények változása, kereskedelmünknek és iparunknak új lendületet adhatnak s ekkor lesznek majd — ügyveideink; mérnökeinket, gépészeinket pedig importálhatjuk ismét Németországból s ekkor egy időre talán megint átengedjük a realitatus nevelési iránynak azon tért, mely őt minden viszonyok közt megilleti.

Különbben a mai körülmények közt is, ha a mérnök nálunk munkát nem talál, elmegy vasutat építeni akár Bosnia és Herzegovinába. Vagy talán ügyveideink fölös száma is menjen oda civilisatiót terjeszténi?

Nem lehet czélunk ez alkalommal a realiskolai tanítást a gymnasiuméval övében párhuzamba állítani. Mindkettőnek van létjoga, mindkettőnek meg van a maga iránya; csak hogy az egyiknek nem szabad a másik rovására tulsulyra vergődnie.

A kérdés gymnasium-e, vagy realiskola ma nálunk nincs szönyegen. Városunknak kitünő gymnasiuma van, mely minden város díszére válnék; de ez, eltekintve minden más kérdéstől, alig volna képes az összes középiskolát végezni óhajtott ifjúságot magába foglalni. Egyes osztályok már is a törvény-szabta számot kétszeresen túlhaladják s reméljük O. S. ur sem kívánja, hogy még 100-nál több gyermek is véssék föl egy osztályba.

Kell tehát még egy iskolát felállítani s erre a törvény kényszeríti is a várost s a realiskola eltörlése esetében fog tehát állítani ipar- vagy polgári-iskola.

Ha O. S. urral a nevelési-rendszer alapjait az *olcsóságot* fogadónk el, akkor mindenestre a polgári iskola mellett kellene szavaznunk; de a midőn az ifjúság jövője, a város legszentebb érdeke forog kérdésben, ott hisszük, az ár a főszerepet nem játszhatja.

Az ipar-iskoláról itt nem szólhatunk, mert ez intézet sokkal újabb, sokkal kevésbé van meghonosítva, mintsem e részben végérvényes ítéletet lehetne hozni; de annál jobban ismerjük a polgári iskolát, a melylyel itt kaczerkódnak s a melylyel ugylát-szik sokan nálunk is szeretnénk experimentálni, csak hogy a nevelés olcsóbb legyen.

Öszintén mondván: bálumatra méltó, hogy ez experimentum szóba is jöhet.

Hát oly mesze van tőlünk Budapest, hogy az ott történtek nálunk ismeretlenek volnának? E város közgyűlésén több ízben elhangzott, hogy a *polgári iskola hasztalan egy intézmény, a melynek nálunk nincs jövője, mert nincs czélja*; csak a mult héten közölték a lapok a fővárosi közgyűlés azon határozatát, a mely szerint a *további osztályok földállítása beszüntetendő*. S ez történik Budapestben, hol mégis csak van kereskedelem és ipar.

S nálunk mégis óhajtják az experimentumot megpróbálni, holott a tények bizonyítják, hogy a polgári iskolának sem jelene, sem jövője nincs s az *elemi- és közép-iskola közt ingadozó, határozatlan meg nem állapított, senkitől nem ismert jellegénél fogva nem is lehet*.

Valóban nagy bátorság kell ahhoz. Ez experimentum a város közérdekei oly nyílt megsértése volna, a melyet a közügyek vezetésével megbizottak nem igen fognak indokolhatni.

Röviden megtettük észrevételeinket O. S. ur czikkére és most végül óva figyelmeztetjük az illetőket, hogy *egy körülbelül 200 tanulóit magában foglaló intézet beszüntetése oly herostratusi tett volna, mely széles e hazában páratlan s hogy városunk az egész ország előtt ezen lépés által oly hírnévre tehetne szert, mely intelligenciáját egészen saját-ságos színben tüntetné föl*.

Azért még egyszer mondjuk: *Videant consules ne quid respublica detrimenti capiat*.
S. O.

Történelmi tanulmány.

Miért nem győzhették le a görögök a persa uralmat? és miért győzhette le Nagy Sándor?

Ha visszaillesztünk a történelemben a mult eseményeire, az évszázadok és évezredek előtt lefolyt világesemények történelmére, az e téren szerzett tapasztalataink azt fogják eredményezni, hogy a nemzetek történelme ugyanazon szabályok, ugyanazon következmények alá van vetve, mint azt az egyesek életében tapasztaljuk, hogy valamely nemzet multjából épen úgy lehet következtetéseket vonni a jelenre, sőt még a késő századok titokborította következményeire is, mint egyeseknél tehetjük. — A nemzeti erkölcsök, nemzeti szokások és nemzeti nyelv tisztelete képesek a haza boldogságát szilárd alapra fektetni, sőt azt virágzásra is emelni, ha a hon minden polgára ugyanazon czél felé törekszik, oly czél felé, mely hazája boldogságának csakis lendítésére szolgálhat, ha minden egyes polgár keblében lángol a szent tűz, melyet hazaszeretetének nevezünk és kiki áthatva az

egyértétes nemes tulajdonától, ezen haza büszke lehet fiaira, mert ez a nagyvilág sivatagjában, mint termékeny oázis tűnik ki, hol a fáradt és nyugalmóra vágyó vándor fáradt tagjait kipihentetheti és kellemes nyughelyet talál, és mindezt kinek köszönheti? Fiainak, azon jeleseknek, kik előtt folyton a haza java lebeg, ezt köszönheti a lelkes hazafiainak, kik áthatva az egyértétes és hazaszeretet nagy eszméjétől, kivívói voltak azon nagy munkának, mely a haza felvirágzását eredményezte. — A hol ezen nemes tulajdonok nem ütöttek fel állandó lakhelyüket, hol a polgárok között az egyenlenség magvai vannak elszórvva, ott a jólét nem emelkedhetik, mert emelkedésnek gátlói azok, kiknek érdekében állana azt minden tekintetben a virágzó és mívelt államok niveaujára emelni, ezen népek okvetlen veszni kell, mert belsejében rágódik a féreg, mely életerejét kiszívja.

Az ókor legnevezetesebb, leghatalmasabb népei estek áldozatul ezen szörnyetegnek, azon nemzetek, melyek parancsszava félvilág fölött hangzott, melynek hatalmas karja félelmet gerjesztett mindenütt: ezen nemzeteket már csak a történelemből ismerjük, most semmi sem jelöli a helyet és nyomokat, hol hajdan valódi nagyságban tündöklöttek. Vegyük csak egyikét a legregibb nemzeteknek — a zsidókat. Birodal-muk az első királyok alatt megmérhetlen nagyságu volt, az ország egyike volt a legtermékenyebbeknek a világon, a nép is szabadon lélekezhetett, mert volt szabadsága, mely minden nemzetek legdrágább kincsét képezi és nem volt nép, mely hódításvágyainak és karja hatalmának ellenállhatott volna.

Jött egy időszak, melyben egy zsarnok kezébe ragadván a kormány gyeplőjét, a népnek eddig élvezett szabadságát és jólétét megsemmisíteni törekedett és a kényuralmat akarta birodalmába behozni. A nép nem-hogy boldogtalanságának okozóját a zsarnokot üzte volna el, saját keblében kezdett egyenlenségeket támasztani, míg végre bekövetkezett azon esemény, mely vesztét okozá, t. i. a nép két részre oszlott. Ez időtől ereje hanyatlani kezdett, és azon ország, mely annyi fényt és pompát árasztott maga körül, ma egészen eltűnt a világ színpadjáról. A hatalmas Roma szintén azon egyenlenségeknek esett áldozatul, mely keblében felíté mindent elnyeléssel fenyegető ádáz fejté.

De térjünk át az ókor egyik legműveltebb nemzetének történelmére; figyel-műnket a harcztér foglalja el. Két népet látunk ott, az egyik hódítási vágyainak törekszik eleget tenni és azért a túlyomó erő hatalmával küzd, a másik veszélyben forgó szabadságát mindenáron fenn akarja tartani s azért részint a hazaszeretet, részint a kétségbeesés tüzetől felhevítve, oroszlántként harcol. Csapásaira hull az ellenség, a holtak halmai borítják a csatatér, a talaj többnyire a zsarnok ellenség vérel van áztatva. E két egymással harczban szemközt álló nép a görögök és a persa. A persák királya Dárius Hystaspis, a hatalmaskodó ázsiai uralkodó, figyelmét Európára fordította, hogy többi hódításához, melyek őt a világ leghatalmasabb urává tették, még európai tartományokat is csatoljon. Tekintetét egy szabad és önereje által hatalmas lett országra irányozta. A győzelmet biztosnak tartotta azt képzelte, hogy egy ország, mely nem bír egyebet mint szabadságát, mi ő előtte, mint persa király előtt gyűlöletes volt és a hazaszeretet tüzetől lelkesedő férfiakat: egy ily ország csakhamar áldozatul esik hódítási vágyainak. Csatlakozott. — A harczosok egész raja özönlé el a hatalmas uralkodó parancsszavára a szabad Görögországot, ott mindent pusztítva és rabolva. — Görögországnak volt ereje és akarata ellen-állni és a zsarnok minden küzdélme s fáradozása sikertelen volt. Dárius egész serege legyőzött, a marathoni ütközet véget vetett azon édes reményeknek, melyekkel eddig kecsgettette magát. Darius eltűnt az európai harcztér színhelyéről, hogy helyet adjon utódjának, ki a marathoni ütközetet meg-boszulandó még ez ideig nem látott hatal-mas hadsereggel akarta a szabadságot rab-lánczokra fűzni. — De a szellemi erő még ezen túlyomó hadsereg előtt sem tágiott. Görögország harcosai mindannyian hősök voltak, kik az utókor bálumátát és méltány-lását vívták ki maguknak. Leonydás, Ly-kurgus emzett utóda, egy maroknyi csapat-tal, 300 emberrel védte a thermopilaei szor-ost egy százezerre menő sereg ellen s tán eredményeket is vihathott volna ki, ha egy áruló nem nyitja meg az utat az ellenség előtt. A szalamisicalaei sítb. győzelem mind-megannyi tanujeleit adják annak, hogy Görögországnak volt ereje és akarata hazáját megvédeni. A szerep nem sokára megválto-zott. A hódítókból hódolók, a támadókból megtámadottak lettek. — Görögország arra törekedett, hogy a hatalmas ellenséget, melynek létezésében szabadságának veszélyezte-tését látta, — ártalmatlanná tegye. Es ez, daczára Görögország belső felvirágzásának és szellemi erejének, neki nem sikerülhet-tett. Megváltak az eszközköz, melyek segé-lyével a nagy eszmét kivihette volna, voltak férfiak, kik részint a hősiesség, részint a kormányzás egész fénylő mesteriként tün-döklöttek s kiknek hatalmas karja és láng-elméje a nép rendelkezésére állottak.

(Folytatása következik.)

Egy német a magyarról.

Azt szokták mondani „nincs szabály kivétel nélkül,“ e szerint Patay István bányák programjának is van kivétele. Egy német ember meglátogatván a párisi kiállításon a magyar osztályt, így ír arról egy német lapban:

„Itélhet kiki a mint tetszik; de tény marad az, hogy a magyarok sok dologban jobban feltudták magukat tüntetni, mint mi osztrákok. Ezzel nem a csárdát értem ám, hol épen most egy adag borzasztó paprikás gulyást s rá aranyzinűt egrit vágtam be. Nem, mert ez mindennapi dolog közbevetőleg megemlítve, hogy a franciaia vám az egrit nagyon aranyzinűvé festette.

Szóval megvallom némi kicsinyléssel léptem a magyar osztályba; de bezeg meg-lepett az öröm és bálumát, midőn láttam, hogy a franciaia verebek oly jó kedvvel csip-rípolnak a magyar kalászkokban. — Oh de milyen kalászkok is voltak azok!

Meg kell vallani: nagyszerű gondolat volt a magyar gabnatermelést kalászalakban is bemutatni, melylyel a francziák előtt, — kik Magyarország legjobb vásárlói, — kéz-zelfoghatólag be lön bizonyítva, honnan ered az, hogy Magyarországnak fölöslege van. — Valóban nem megvetendő fogalom, ha az ember hivatalosan a franciaia pénztárczára fellebbezhet.

Nagyszerű volt a magyar fagyujtemény is, s ezzel is megmutatták a többi nemze-teknek, hogy az ő hazájuk a termelés nagy hatalma.

A magyar kormány intézkedésén nagyon meglátszik, hogy belátta, miszerint Magyar ország napjának keltét nyugotról várja. Minden más tárgyak közt nagyszerű volt a magyarok irodalmi gyűjteménye s kívánjuk, hogy azon nagyszerű kitartás, melylyel az anyagot összegyűjtötték: áldá-sos gyümölcsöket teremjen hazájukra nézve.

A magyar gazdasági gépek is feltűntek, különösen Kühne Ede mosonyi gyáros olyan szörvavető gépet állított ki, melyhez hasonló nem volt az egész kiállításon, akár szerke-zetét, akár kivitelét, akár tartósságát tekintve s méltán közbálumát tárgya volt.

Egy szóval az aranyzinű egri borig én és mindenki teljesen meg volt elégedve Magyarországgal, mert az állam, gazdaszat és ipar csak nagyszerűt állított ki.

Büszkék lehetünk ezen dicsőretra s buzdítson: kitartás-, tökéletesedés- s több több haladásra. B.

Sport.

A korcsolya-egyesület közgyűlése nov. 17-én a kellő számú tagok miatt megtartható nem lévén, az újabb közgyűlés **jövő vasárnap** (nov. 24-én) d. e. 10 órakor a városház teremében fog megtartatni; erre a meghívók azon megjegyzéssel küldetnek szét posta útján, hogy ezen közgyűlés — tekintet nélkül a tagok számára — érvénye-sen határozni fog.

Színház.

Szombaton, nov. 16-án adatott elő-ször: „Fourchambault család“ és pedig zsű-folt ház előtt. A közönség önmagát tisztelte meg, mert a színházat minden zugában meg-töltötte és a mig ezt egyrésztől annak tulajdo-nítjuk, hogy e remek mű ügyöszlővén az egész művelt világ figyelmét vonta magára, más-résztől szeretjük hinni, hogy a közönség becsületbeli kötelelenségét siettet leróni Károlyi irányában. A ki a szombati előadást látta az meggyőződhetett arról, hogy a derék igazgató megérdemli a pártfogást mert tár-sulata a lehető legjobb tagokból áll, vannak ugyan itt is némi hiányok, de mely vidéki társulat dicsekedhetik azzal, hogy kifogás-talan? — A „Fourchambault család“ előadá-sáról kedvezőleg szólhatunk és nem vetheti senki szemünkre a túlzást, a midőn azt mondjuk, hogy hasonló sikerült estélyre a boldogult consortium ideje alatt nem is igen emlékezünk. — A siker oroszlánsze Toldyt (Bernárd) illeti. Ő oly rutinirozott színész, hogy a vidéken tán nincs párja még Mán-dokyt sem kivéve. E két művész között az a különbség, hogy Mándoky vadászszza a hatást, Toldy nem, Mándoky önmagát játsza a színpadon, Toldy pedig szerepét. Toldy Bernárdja előtt meghajlik a bíráló. A ter-mészetes jól nevelt és csak vagyonának szaporításán fáradozó fiut mely érzellemmel szem-élyesíté, és a második felvonásban, midőn Bernárd asszony parancsolja, hogy Four-chambault mentse meg a bukástól, Bernárd vonakodik, de megtudta, hogy természetes atya becsületének megmentéséről van szó, Toldy oly hatásosan igéri meg a segélyt, hogy a közönség nyílt jelenetben zajosan megtapsolá és a fölönás végével háromszor kihívta. Szép jelenet volt az is, a midőn Leopoldot (Latabár) arra akarta birni, hogy vegye nőül Letterie Marit (Latabárné), de Leopold vonakodván Bernárd szemrehány-sal él, hogy ő is olyan, mint nagyatya, mire Leopold arczul üt. Itt Toldy haragjának erősebb kifejezést adott mint kellett volna, de ha figyelembe vesszük, hogy ezen arczul-csapás Bernárd jóakaratajának jutalma, épen nem csodálkozunk, ha Leopoldot szét akará morzsolni. Szóval Toldy a társulat díszé és a minő szerénység ép oly művészet rejlik

benn. — A mi Letterier Mari (Latabárné) játékat illeti arról szinte előnyösen szólha-tunk. — A büszke és jellemet féltő creol nőt mélyen átérezve személyesíté és méltó volt ahhoz, hogy Bernárd nőül vegye. — Four-chambault szerepe sokat nyert Ferenczy kezében, a derék becsületes, de viaszlelkű erejű bankárt kifogástalanul játszta. — Leo-pold (Latabár) nem mindenütt fogta fel jól szerepét, a drámai részről oly hideg maradt, hogy egészen elmosodtak, ellenben a kicsa-pongó korhelyfiut kitünően jellemzé. Becz-koyne sok ellegancziával és routinnal moz-gott és nem tagadhatjuk meg tőle azt, hogy hatásos természetes játéka van, nem hagy-hatjuk említés nélkül, hogy néha elmerévült, úgy hisszük, hogy e csekélység a darab ismétlésénél nem lesz észrevehető. Beczko-yne vonatkozólag még azt jegyezzük meg és ezzel tán nem sértjük meg a tisztelt mű-vésznőt, hogy 60 éves korához nagyon fiatal és szép volt. — Kutassy Janka (Blanche) kis szerepében ezuttal is előnyösen mutatá be magát, élénken ügyesen mozgott és oly naiv volt, hogy több ízben derültséget kel-tett; a kisasszony is járult tehát az előadás sikeréhez. — Károlyné (Fourchambaultné) sok jó akaratral, de nem ugyanannyi sikerrel játszott, rögtön felismerjük, hogy ritkán lép a világot jelentő deszkákra. Károlyné ma már inkább műkedvelő, mint színész és mint olyan nagyon is kielégítő. — Kendryl szívesen hallgatnók, mert ő sem hallgat jó szóra vagy tanácsra, mi sokat elnézünk a komikumnál, de nem komoly szerepelt, már pedig ha Rastibaulois báró helyett torzalakot mutat be, ezt nem bocsáthatjuk meg neki. Kedy a közönség kedvence, tartsa ezt tiszteltebe. — Az előadás, mint már jelez-tük általában sikerült és a közönség nagy tet-széssel fogadta a premiert.

Vegyes.

Irodalom és művészet.

* **Mehner Vilmos** kiadásában megjele-nik Vargyas Endre, Magyar Szabadság-harcz története 1848—49-ben. A nép szá-mára, 150 képpel. Második bővített és ja-vított kiadás. — A magyar szabadságharcz mintegy 22 negyedrétt 3—3 ives füzetet fog adni, fehér, simított papírra tiszta nyo-mással, úgy, hogy azt a gyengébb szem is olvashatja. Minden tíz nap egy füzet jelen meg s egy füzet ára csak 20 kr.

* **Taborszky és Parsch** kiadásában meg-jelent „Mollináry-baka-nóta.“ Énekhangra zongora kísérettel alkalmazva Huber Sánd. Ára 60 kr.

Hireink.

— **Királyasszonyunk** ő Felsőge névün-nepét e hó 19-én kegyelettel ülte meg váro-sunk közönsége. A főtemplomban ünnep-lyes mise tartatott kedden délelőtt, melyen a helybeli megyei, városi, törvénszéki, katonai tisztikarok és a közönség nagy számmal jelent meg. Öszintén csatlakoztunk mi is az üdvkivánókhoz s kívánjuk, hogy Felsőges asszonyunkat e nemzet javára az Isten sokáig éltesse!

— **A városi bizottság közgyűlését** f. évi novemb. hó 18-ik és következő napjain tartá a zárszámadás és jövő évi költségvetés ügyében. Az ülést Havranek József polgármester nyitá meg e hó 18-kán. Meg-nyitásban kiemelt, hogy az ülésen főispán ur személyesen óhajtott megjelenni, azonban a delegatiba kellvén Budapestre felmennie e miatt nem jelenhetett meg az ülésen. Ez-uttal megkezdett a zárszámadás tárgyalása. Tétélek szerint olvastatt az fel s minden tételnél a felvilágosító feleletek a tett ész-revételekre előadattak. Az egész számadás helybenhagyott, azonban azon határozat lett kimondva, hogy jövőre, bármely eset-ben, midőn valamely tervezet kivételére pénz szükségeltetik, mielőtt annak végrehajtása eszközöltetnék a közgyűléshez jelentés té-tessék, ne pedig mint eddig, akkor midőn már foganatosítottat kédrett az utólagos jóváhagyás. A zárszámadás egyes tétéleit annak terjedelmes volta miatt, de mivel nyomtatásban is megjelent — nem közöljük. Megemlítjük azonban, hogy az összes bevétel volt 296,923 fr. 5 kr., a kiadás 293,122 fr. 3 kr.; készpénzben tehát maradt 3800 fr. 75 kr. — Az ülés másnap e hó 19-én is folyt, midőn a költségvetés tárgyalattott.

— **Nyilvános népszerű előadás.** Pén-teken folyó 15-én Wisinger Károly tartotta előadását a helybeli realiskola vegy-tani termében „néhány vegyileg rokon test gyors egyesüléséről.“ A tanterem ez alka-lommal hallgatósággal zsufolásig megtelt; számosan a folyosón álltak és sokan hely-hiánya miatt elmenni kénytelenek voltak. W. tanár ur szellemes bevezetésben, népszerű módon a vegyrokonság különböző fokait ér-dekes kísérletek által illusztrálva bemutatá. A régiek phlogistonján kezdte áttért az égési tűnemény tudományos elméletére, mely szerint az nem egyéb mint két test fénytüne-mények közti gyors egyesülés; bemutatta azután az égést két olyan testen, melynek egyike éleny, és olyanokon, a melyeknek egyike szén (nitrogenoxyd és szénkény). A kitünően sikerült kísérletekből kiemeltük a foszpor-kőnyerő fejlesztését, mely test a levegőre érve önmagától meggyuladt (hűdérc);

a hospo
zatott é
a nagy
egy más
bocsátot
kező be
lángot. V
nyel a t
nem mu
adást rit
Ohajtjuk
sával m
—
rendeze
tély nov
tartatni.
ban pos
valaki a
sziveske
Az este
Kolossz
hard Bó
rettek f
—
a főreal
Sándor
1514-ik
közönsé
tik, azo
csak sz
lenhetn
(csütört
ezek tíz
házi elő
rály“ v
rendezt
juk kü
társas é
nek me
nek Józ
Soma,
Dwelly
Vincez
Bóné C
János
nak le
uraknál
kozás
fogadta
—
festmén
számár
annak
lett, ső
csak n
a váro
kérdjü
nem k
sokan
a régi
gedte,
képét.
—
geink
s a ha
körütn
és M
minél
—
javára
szakar
és 50
ur Er
rajzot
1 drb
való á
zenleg
mánya
közök
—
birtok
gának
közle
részér
család
összes
ispáni
nem s
—
a mu
történ
ben a
leg a
nál fo
leked
hirtel
zás e
Ezen
hogy
misze
pest i
hátral
jegyez
tással
37. S
gal fo
építés
nök é
—
olvasá
kiállít
merőle
széper
—
ken v
be is
kerbe
tartott

a phosphornak víz alatti elégetését az által, hogy e test az ott fejlesztett élelennyel hozott érintkezésbe. Rendkívül érdekes volt a nagy gázláng hideg, fekete belső részében egy másik kisebb láng, mely a gázlángba bocsátott levegő égése által keletkezett. Ertekező bemutató még az ugynevezett fordított lángot. Végül a szemképrázó Drumond fényvel a távozó közönségnek világított. — El nem mulaszthatjuk W. tanár ur kitünő előadást és az experimentálásnál tanúsított ritka ügyességét különösen kiemelni. Ohajtjuk, hogy értekezési népszerű előadásával minél gyakrabban találkozassunk.

Táncestélyek. A Vörösmarty-körben rendezendő táncestélyek közül az első estély novemb. 28-án esti 9 órakor fog megtartatni. A meghívók a legközelebbi napokban postára adatnak; ha a körtagok közül valaki a meghívót idejében meg nem kapná, sziveskedjék ezt postai tévedésnek tekinteni. Az estélyek rendezésére az igazgató által Kolossváry Miklós, Felmayer Károly, Gebhard Bódog és Felner Károly urak — kértettek fel.

E héten pénteken délután 6—7-ig a főreáliskola vegytani termében Borostyán Sándor tanár ur tartja felolvasását — „Az 1514-iki parasztlázadás”-ról, melyre a n. é. közönség ezennel tiszteletteljesen meghívatik, azon megjegyzéssel, hogy a gyermekek csak szülőik, vagy nevelőik kíséretében jelenhetnek meg.

A pesti vendégeink novemb. 21-én (csütörtökön) történő lejutása alkalmára ezek tiszteletére ugyanaz nap este, a színházi előadás után 10 órakor a „magyar király” vendéglő nagyszobájában társas vacsora rendeztetik. Egy teríték 1 fr. 40 kr. Felhívjuk különösen közönségünket, hogy ezen társas estélyen minél számosabban jelenjenek meg. A vacsorára aláírási iva Havranek József, Say Rudolf, Braun József, Felner Soma, ifj. Felmayer István, Mészöly Géza, Dwelly Rezső, Klöckner Péter, Szekerák Vincze, Boross Mihály, Neumann Armin, Bónó Géza, a Vörösmarty-körben és Kubik János uraknál egy a kiállítási irodában vannak letéve, a kik aláírni ohajtanak nevezett uraknál jelentkezzenek. Jelentkezések, tájékozás végett novemb. 20-ig (szerdán) estéig fogadtatnak el.

A székesfejvári régi várkapu olaj festményű képének a városi házi nagyerem számára leendő beszerzése, akkor, midőn annak lebontása kimondatott — elhatározva lett, sőt helybeli ügyes fért Hudacsek, nemcsak megbízottat a kép elkészítésével, de a városi hatóságtól költséglelőletet is kapott, kérdjük tehát, hogy mai napig e kép miért nem készült el? A kiállítás tartama alatt sokan fogják nézni a városi középületet is, a régi tornyot a közönyt, ha lerontani engedte, legalább ott a városházán lássák meg képét.

November hó 21-én előkelő vendégeink lesznek; a pesti iparegyet buzgó tagjai s a hazai ipar előkelő harcosai jönnek le körünkbe. Ráth Károly, Szabóky A. és Mudrony Soma. Készüljünk őket minél fényesebben fogadni.

A fejmegyei és városi régiségár javára Dr. Vajtai Mór ur 3 darab az éjszakamerikai polgárháborúból való 10, 20, és 50 dolláros bankjegyet, Kulliffay Adolf ur Ercsiből 1 drb. régi római szoborról vett rajzot; Csilléry Dávid budai ügyvéd ur 1 drb. XIV. Lajos francia király korából való általa Herczegovinából hozott s ott jelenleg is forgalomban levő esztümpnát adományozott; melyért fogadják a szives adakozók az egyet köszönetét.

Nemes tett. A megyénk területén birtokos zircz-cisztercita-rend jótékonyágának ismét szép jelét adta, ugyanis a legközelebbi hadjárásban megsebesült katonák részére 500 frtot; a mozgósítottak szegény családjai részére szintén 500 frtot, tehát összesen 1000 frtot küldött be a megyei alispáni hivatalhoz. Ezen nemes tett valóban nem szorul dicsőre.

Felhívás. A megyei utaink nemcsak a munkáerőnek hadi czélokra legközelebb történt igénybevétele és ennek következtében a mezei munkák elkészése által, de főleg a jelenleg uralgó kedvezőtlen időjárásnál fogva szánó állapotba jutottak. A közlekedés ezáltal nemcsak nehezítve van, de hirtelen beállott fagy, vagy nagyobb havazás esetében végtelenül meg is fogna szűnni. Ezen körülmény indította alulírottat arra, hogy kerést intézzen a megye lakosságához, miszerint a közmunka kötelezettségéhez képest iparkodjék a közjó érdekében a még hátralévő közmunkát mielőbb leróni, megjegyeztetvén, hogy a közmunka leszolgáltatással hátramaradtak, a közmunka utasítás 37. §-a értelmében háromszoros pénzbírsággal fognak sújtani. A fejmegyei m. k. építészeti hivatal. *Schier Ferencz*, kir. mérnök és megyei tb. főmérnök.

A történelmi s régészeti egyesület felolvasási estélyéről s a rendezett kisebb körű kiállításról a pesti nagy lapok is igen elismerően nyilatkoztak. Egyesületünk tervét szépen méltatják s azt buzdítják is.

Egy szép himszarvas került pénteken városunk határába s egy ház udvarába be is ment, honnét megriasztva a Halesz-kertbe futott. Ekkor több intelligens ember tartott rá vadászatot s a Halesz-kert körbe

fogva üldözték a szarvast mignem azt sikerült két lövés után leteríteni. A szarvas igen szép nagy állat volt s valószínűleg a csákerényi erdőből került ide.

Öngyilkosság. Ecsedy Imre pákozdi jegyző pisztolyal agyonlőtte magát. Szájába lőtt és azonnal meghalt. Öngyilkosságát zilált anyagi viszonyai okozták.

A helybeli tűzoltók kezdeményezése folytán Fekete Gyula elhunyt derék tagtársukért az ünnepélyes gyászistenisztelet vasárnap fog a helybeli református templomban megtartatni. A kegyelet e szép tényére figyelmeztetjük közönségünket.

Az állandó választmány tagjainak. A jövő hó folyamában tartandó rendkívüli közgyűlés némely tárgyainak, különösen az árvapenzek kezeléséről alkotandó szabályrendeletnek előkészítése végett f. hó 23-án d. e. 10 órakor tartandó állandó választmányi tanácskozásra, ezen választmány tagjait tisztelettel meghívom. — Székesfejvárvárt, 1878. november 15-én. *Báró Miske Imre*, Fejérmegye alispánja.

Pulszky Ferencz ur érdekekkel viseltetik a fejmegyei s Székesfejvárvárosi történelmi s régészeti egyesület iránt, mert gr. Zichy Jenő ur felkérésére 85 darab nagy szekerényt adott át a kiállítás tartalmára oly kijelentéssel, hogy annak befejezte után azok tört. s rég. egyesület rendelkezésére bocsátassanak. Köszönettel tartozunk ezért ép ugy Pulszky urnak, mint gróf Zichy Jenő urnak, ki különben is már számtalan becses dologgal gyarapította régiséggyűjteményét.

Iparosaink a kiállítás érdekében mindinkább működnek s tehetségük szerint iparkodnak megfelelni a várakozásnak, de csak iparkodjanak is, hogy városunkra fényt hozzanak.

Járdaink a bekövetkezett esős idők alatt igen sárosak, mi ellen ugyan bajos volna intézkedni, de városi hatóságunk azt mégis megehetné, hogy a Vörösmarty-tér alsó végén a Keresztes s Balogh-féle ház között levő átjáró olykor-olykor a sártól kitisztíttassék, mert sokszor, midőn másutt legtisztább az utca itt nagy sárban kell mázskálni. Ajánljuk ezt az illetők figyelmébe.

Pribék Antal fényképész, a kiállítási helyiségeket igen csinos fényképekben vette le. Az 5 drb. fénykép a kiállítási helyiséget, és pedig a lövöldöt, állami épületet két oldalról, belülről ábrázolja. A csinos kivitelű képek fametszetben több fővárosi lapban ismertetéssel együtt közöltnék.

Öngyilkossági kísérlet. L. L. L., a helybeli köztisztviselő áll. korcsmáros L. L. fia, pénteken magát pisztolyal meglőtte, a lövés súlyos sebet okozott, de halált nem. A súlyosan megsérültet kórházba szállították.

Meghívás. A székesfejvári iparosok képző- és segélyező-egyesületének tagjai 1878. évi november hó 24-én Kunkel Ferencz ur vendéglőjében az egyesület pályára javára Katalin-bált rendeznek, melyre a t. közönség tisztelettel meghívatik. Kezdeté 7 órakor. Belépti-díj: magánjegy 50 kr., csalápjegy 80 kr. Jegyek előre válthatók Klöckner Péter ur kereskedésében s este a pénztárnál. Felülírtaké köszönettel fogadtatnak s nyilván nyugtáztatnak. Jó zenéről a bizottság, izletes ételek és italokról a vendéglős fog gondoskodni.

A hétfői és keddi városi közgyűlésen a bizottsági tagok nem nagy számmal jelentek meg, bár a közgyűlésnek fontos tárgyai voltak. Az ülés különben élénk viták mellett folyt le.

A „Pesti Naplóban” ezen tanulságos közlemény jelent meg közelébb: „A székesfejvári kiállítás, ugy látszik, ország-szerte viszhangra talált, mi remélni engedti, hogy az szépen fog sikerülni. Csodálatos azonban, hogy a „Székesfehérvár és Vidéke” című lap, mely magát a „kiállítás hivatalos közlönyének” nevezi, azt akarja kiolvasni a hazai lapokból, — mintha a közelebbi napokban kibocsátott elnöki körözüvény a lapok nagy részében támadó megjegyzésekkel közöltetett volna. Ez tudunkkal nem történt meg, sőt ellenkezőleg azt lehetne mondani, hogy a hazai sajtó majdnem osztatlan jóakarattal támogatja a hazafias vállalatot. De továbbá ugyan e lap egészen indokolatlanul neki ront egyik vidéki laplapnak, mivel ez a kiállítás érdekében felszólal. Megvalljuk, nem értjük, miképp tekintheti a „hivatalos közlöny” feladatának a kiállítás diszcreditálni s annak érdekében működőket indokolatlanul megtámadni. Vagy a hivatalos czég csak tévedésből áll a nevezett lap homlokán?”

Csütörtökön reggel a 9 órai vonattal megérkező vendégeink fogadtatására a kiállítási ügy minden barátját s a nagy közönséget felkérjük, hogy minél számosabban jelenjenek meg a vasúti indóháznál, hogy a fogadtatás minél ünnepélyesebb legyen.

Ajánlközlés. Egy kitünő képzettségű alapnevelő, ki a Fröbel-féle rendszer szerint is alapos képességgel tanít, — miről kívánatra kitünő bizonyítványokat képes felmutatni; — ajánlközik egy alapnevelő állomás betöltésére helyben vagy vidékre. — Nevezett kisasszony hajlandó magánházakban is kisdédeket az alapnevelés minden ágába részesíteni. Az illető ajánlközlő nevét és lakását e lapok szerkesztőségénél lehet meg tudni.

A székesfejvári jövő évi országos kiállítás iroda helyiségének berendezésére Lederer Sándor ur, a kiállítás és buzgó tagja, egy igen csinos, több szobából álló nagy szekrényt és egy térképet ajándékozott.

A honvédelmi miniszter rendelete. A honvédelmi miniszter következő körrendeletet intézte a törvényhatóságokhoz: „Kérdés intézettel hozzám egyes megyei törvényhatóságok által, vajjon az 1877. évre szerkesztett és a folyó 1878. évre is érvényre emelt mozgósítási „Átnézetek” az 1879. ik évre is változatlanul hagyandók-e, avagy erre nézve még egy általam kijadandó különös rendelet beavandó-e? Ertesítem ez irányban a címet, miszerint szándékomban van az említett mozgósítási „Átnézeteknek” az 1879. évre való megújítására nézve, a csász. és kir. közös hadügyminiszterrel megindított ebéli tárgyalások befejezése után külön utasításokat kiadni, melyek a járási tisztviselők által a nevezett „Átnézetek” megállapítása tárgyában folyamatba teendő tárgyalásoknál már tekintetbe veendő lesznek ezen utasítások tehát egyelőre beavandók és erről a járási tisztviselők értesítendőek.

A székesfejvári takarékpénztár 1878. évi october havi üzletkimutatása. — Bevételek: Pénztári maradvány szept. hó-ról 221179.65. Betétekből 134285.14. Kölcsönökből 13243.12. Előlegezésekből 435.—. Váltókból 130676.68. Kamatokból 19282.23. Különféle díjak és illetekekből 1799.93.—. Összesen 530901.75. Kiadás: Visszafejtett betétekből 131746.97.— Ezek kamataira 1214.04.—. Ingatlan javakra adott kölcsön 14680.—. Előlegezésekre 1485.—. Váltókra 151709.—. Kezelés és vegyes kiadásra 841.79. Pénztári készlet october hó 31-én 229124.95. Összesen 530901.75.

A székesfejvári kereskedelmi bank pénztárának forgalmi kimutatása october hó-ról. Bevételek: Pénzkészlet 6847.45. Betétek 235760.91. Bankváltók 67220.31. Hitelegyleti váltók 18476.11. Előlegek 770.—. Jelzálogkölcsonök 120.99.—. Értékpapírok 22092.98. Ezüst- és aranypenzek 1722.59. Kamatok: bank- és hitelegyleti váltók s előlegek után 3059.24. Jutalékok 24.54. Bélyegilletékek 6.10. Külföldi váltók 1531.84. Főösszeg 357633.06. Kiadás: Visszafejtett betétek 186679.05. Bankváltók 79187.70. Hitelegyleti váltók 16150.—. Előlegek 1613.—. Szelvények 3152.68. Értékpapírok 24974.90. Ezüst- és aranypenzek 2920.18. Kamatok 58.62. Bélyegilletékek 22.50. Fizetések s költségek 556.81. Külföldi váltók 16815.41.—. Össztalékok 20.—. Készpénz 25482.21. Főösszeg 357633.06.

Az igazságügyminiszter a következő körrendeletet bocsátotta ki valamennyi törvényszék és járásbíróshoz: A gondnokság alá helyezés, a kiskorúság meghosszabbítása és az atyai hatalom megszüntetése kérdésében követendő bírósági eljárás tárgyában kelt itteni rendelet szerint azon esetekben, melyekben a keresetlevél ügygondnok által terjesztetik elő költséglelőlegesnek nincs helye. — Minthogy az árvászeki ügyeszek, midőn hivatalból indítják meg a gondnokság alá helyezés iránti keresetet, ügygondnoki teendőket végeznek, netáni kötelek elosztatása czéljából értesítem a címet, hogy az 53. §. második bekezdése, az árvászeki ügyeszekre is kiterjed és így azon esetekben sincs költséglelőlegesnek helye, amelyekben a keresetlevél árvászeki ügyész által terjesztetik elő.

Magyarországban házasodnak leg- többben. A legújabbban megjelent házassági statisztika szerint Magyarországon tizezer, tizenöt éven felül levő lakos közül 6475 házas egyén van, míg Franciaországban csak 5566, Angolországban 5098, Ausztriában 5271, Olaszországban 5270, Dániában 5191, Németországban 5017, Norvégiában 5065, Svédországban 4825, Németalföldön 4940, Belgiumban 4634, Svajcban 4582 és Irlandban 4313 görnyed a rózsás iga alatt.

Részvétlenség. A Kussevits-erzed másfél zászlóalja vasárnap tartá bevonulását Aradra. Csöndesen, némán, senki által nem kísértve mentek végig a népes magyar város utcáin, egyetlen üdvözölő hangot nem hallva, egy baráti kézszorítás által nem fogadtatva. Az „Alföld” keserű hangon leczkérteti meg a lakosságot a részvétlenségért, mert az a sokat szenvedett, elcsigázott katonák nemcsak megérdemli a rokonszenves fogadást, de hálát, elismerést követelhet a maga számára a polgárságtól.

Milyen az ipar Boszniában? Szerajevóban selyem- és aranyszinorokat kézimunkával ugyan, de nagy mennyiségben készítenek. — Egyebekben Szerajevo ipara kezdetleges fokan áll s csakis két sörgyár érdemel említést. Fojniczán szintén kézimunkával készítenek nagymennyiségű lópatkót és pedig török minta szerint, ugy, hogy a lónak egész patája be van takarva. — Ugyanezt az iparágat találjuk Kresevon, Vareszen, Stari Majdánon és Caszinban, hol vas nyeretik. Cajniczán pokróczokat, szőnyeget, durva posztót készítenek nagy mennyiségben; hasonlóképp Rogaticán, Prozorban és Bileken. Utóbbi helyen közönséges pamutelméket is készítenek. Ezenkívül Bihácson s a novibazári pasanlik minden községében, valamint Focsán van szövészeti ipar. A posztó a legdurvább, az ugyneve-

zett abba, de igen tartós. Banjalukában mindennemű vasútú készítenek nagy mennyiségben. A termelési nemek szerint csoportosítva, a következő iparágak vannak: Szücsök találhatók az ország minden nagyobb községében. Ez iparágat többnyire keresztények üzik s az igen jövedelmező, mert a vagyonosak igen hordják a prémes bundákat. A timárság nagyban üzik. A szijgyártás már nagy iparszerűleg lép fel, ezen iparágat leginkább törökök üzik. — Italok közül a szilvapálinkát házi-ipszerűleg készítik. Hasonlólag a szappanfőzés és fagygyertya-gyártás is házi-ivar. Ebből annyit készítenek, hogy nemcsak az ország szüksége van fedezve, hanem még Szerbia és Dalmatiába is van szappan- és gyertya-kivitel. Szeszgyár sehol sincs. Ilyen Bosznia és Herczegovina tényleges ipartermelése. — Nagyobb részt minden kézi erővel készül.

Feridum beyről, a budapesti új török főkonzultól a következőket írják: Feridum bej, ki Amil basa fia, egészen fiatal férfi, alig 32 éves; európai műveltséggel és diplomáciai képzettséggel bír; eddig nagy követségi titkár volt Bécsben és Berlinben, legutóbb a congressuson buzgósga s ügyessége által tünt ki. Családjá már régóta a civilizáltabbak közé tartozik Törökországban és atyja — Fuad basának, az újabb idők „legeurópaibb” törökének sógora — már akkor európai szokásokat követett házában, mikor még a nyugati erkölcsök és szokások csak nehezen tudtak utat törni a Boszporusnál. Kiamit basa házában Périban — az ugynevezett Csampón, — a magyarok már régóta a legszélyesebb baráti fogadtatásra találtak.

A kinek subája nincsen. A „Gömöri Közönyt” írja a következő kedélyes történetet. A mult napokban Koburg herceg nevével — titkára kíséretében — balogi uradalmából Uzapanitra volt átátalándó a templomba; miután ezen közeli helységbe egy gyönyörű ut vezet, mely két oldalt szép fákkal van szegélyezve, azért történt a séta gyalog; utközben azonban igen gyöngém permetező eső lepte meg őket, de korántsem olyan, mely miatt visszatérni, vagy a kitűzött czélig megasztól lehetett volna félni. Az ut közepén szemben jő egy jámbor atyafi az ő hites társával s meglátja a könyvedény sétáló családát s kérdi: „hová mennek kilyemetek,” mivel választ nem nyert, még hangosabban ismétlé kérdését, melyre aztán a herceg válaszol, hogy „Uzapanitra templomba.” — „No deiszen megáznak kilyemetek még subájuk sincs az ebattya heén” — azzal kifordult viseltes subájából s a hercegre akarja teríteni, ez persze szabadozott, hogy nincsen arra szükség, mert nem lesz abból eső, — de az atyafi nem tárogott s a herceg nyakába akasztotta a sziros subát, aztán meg lerántotta hitestársáról — a mi köznépünk női osztályánál szokásos — a nagy abroszforma vaszonlepedő és beburkolta vele a herceggazonnyot; így bocsájtá utra, ne hogy valami betegség kapjanak. Pár lépést haladva igit, kibontakoztak az új divatu hercegi felöltökből, melyet aztán a titkárnak kellett Panyitug szállítani. Visszaérkezvén Ballogra, a herceg 20 firtal mellékké köszönet kíséretében küldé vissza az atyafi ruháit.

A bosnyák hölgyekről olyan keveskét irtak még eddig küzködlő bakáink, hogy méltán föltűnhetett mindenki előtt: a vér vált-e vizvé, vagy azok a bogárszemű leányok szilárdabbak-e a közsziklánál? — mert a magyar baka meghódítja még azt is. Denique bebizonnyult, hogy helyre lánycsok azok, szép szeműk, karcsu termetűk van, de vadak még egy kissé. Olyanok, mint hajdan a székely leányok, kik csillagos bicskával védtek az erényüket. Csak hogy ezek még a szép szóra sem hallgatnak s megkészelik azt is, ki tisztességesen közeledik hozzájuk. Bakáink között persze nagy az elkeseredés, mert ilyen dologban sehog sincs anyuké, hogy a türelemben gyakorolják magukat. De azért csak magánuton panaszokodnak. Szidják a bosnyák szépek „csunya népit,” mint a bokrot; de hát van is okuk rá, mikor ezek a hölgyek éles késsel rohannak a tejszelid bakára! Így, mint egy magánlevélből értesülünk, a 8-ik gyalog-erzed két legénye beteg lett masirozás közben s bementek egy házba, hogy kiheverjék a lázt. A házban volt egy asszony 17 éves leánya s egy kis gyermek. A mint katonáink a konyhában lefeküdtek, a két nő rájuk rohant handszárral s mindkettőt megölte. Aztán elmenekültek a szomszéd ház padlására, mit a meggyilkoltak bosszura szomszjai társai megtudván, felgyújtották a házat, hogy a két gyilkos furia ott égett.

Ne mókázz Pista! kiállott föl egy jól bepitlyált taligás Debreczenben a csapó-utcán, midőn őt J. I. városi alkaptány figyelmeltette, hogy hagyjon fel az utca közepén rakonczatlanságával és induljon dolgoz. De csak tréfának vette a kedélyes fuvaros a dolgot és megint csak fraternizálásra fordította a beszédet. „Tehát nem ismer kend ilyen-olyan rossz fajta!” rivallá reá most már kiugratva türelméből a hatóság személy. „Hogy ne ismerlek, eszem a lelkeket,” enylegett tovább a taligás, „hisz te vagy az a híres J. Pista, város kapitánya. Gyere hadd pusizzalak meg!” A kapitány természetesen nem volt hajlandó e részeg taligás ömlengéseit elfogadni, hanem egye-

lőre a felsőbb emeletből pár lépcsővel alantabbi helyre dugatta az érzélgős keblét és csak másnap kérdezte ki hatalmas csokolózási vágyakozásának indokai felől.

— Gr. Leiningen hamvai. Gr. Linin-gen Vesterburg Károly, honvéd tábornok és szabadságharcunk egyik hős vezére bebalzsamozott földi maradványait e hó 2-án az eddigi üveges fedelű koporsóból egy új érczkoporsóba áttéve, helyezték el örök nyugalomra a borosjenői földbirtokos Aczél-család családi sírboltjába. A holttemnek különösen arca ma is annyira épségben van és vonására nézve változatlan, — hogy a ki csak ismerte az életben, — most is 30 év után könnyen felismerhette a meg-nyerő, nyájás és hü bajtársi arcot.

— A notredamei torony kakasa. Pár nappal ezelőtt a párisi notredame tetejéről a vihar ledobta az aranyozott kakast s az-óta nem kapták meg. Ha nem a Szajnába esett, hanem — mi valószínűbb — valaki elvitte, gazdag zsákmányt talált mert, a ka-kasban egész gyűjtemény volt a francia pénzkekből a sától fel a száz francos da-rabig s ezenkívül az összes európai pénz-nemekből néhány darab s mindez az utóbbi napokban tetézt fel.

Halálozási statistika.

Október hónap 1878.

A belvárosban.

Horváth Mária 4 éves. Karsai Ferencz 9 napos. Laufenauer József 52 éves. Frey Karolin 3 éves. Veinberger Jakabné, szül: Lechner Róza 27 éves. Szabó Lajos 2 1/2 éves. Frey Mária 1 1/2 éves.

A palota-külvárosban.

Zámbó Istvánné, szül: Pallag Erzsébet 32 éves r. k. Grünshnek János 61 éves r. k. Dobos Anna 4 hónapos r. k. Magyar Lajos 9 hónapos r. k. Kováts Károly 4 éves r. k. Rezi Imre 2 napos r. k.

A tó- és vizivárosban.

Badics Mária 4 éves r. k. Szűts Mária 1 hónapos r. k. Tonamár Erzsébet 4 hónapos r. k. Videman Károly 2 1/4 éves r. k. Richter-mócz Mária 30 éves r. k. Horváth János 2 éves r. k. Radáts Ignác 4 éves r. k. Váli Katalin 72 éves r. k. Szalai Endre 1 éves r. k. Vogelsperger Mária 18 éves r. k. Pe-resztegi Katalin 48 éves r. k. Bakos Mihály 48 éves r. k. Szentés Katalin 5 éves r. k. Jager Antal 52 éves r. k. Szentés Anna 3 éves r. k. Szeibold Otmár 7 éves r. k. Harzsa Anna 2 éves r. k. Feigl Ignác 3 hónapos r. k. Kasai Gyula 2 hónapos r. k. Horváth György 1/2 éves r. k. Jámor Mária 1 1/2 éves r. k. Balog Gizella 4 hónapos r. k. Mona Ignác 10 hónapos r. k. Kováts Rozalia 4 1/2 hónapos ref. Bognár János 48 éves ref. Csóóri Mihály 1 napos ref. Rainis Józsefné 36 éves r. k. Alföldi János 2 hónapos r. k. Helm-streit Imre 2 hónapos r. k. Jarld Antal 20 éves r. k. Marávetz János 30 éves r. k. Feller Antal 60 éves r. k. Teichlinger Teréz 72 éves r. k.

A felsővárosban.

Fehér Mária 3 1/2 éves r. k. Fister Fe-renczné, szül: Jakasics Katalin 72 éves r. k. Apostolovics Róza 8 napos görög n. e. vall. (törvényt.) Boda István 2 éves r. k. Németh János 54 éves r. k. Radics Mihály 70 éves r. k. Beiner Erzsébet 1 hónapos r. k. Bodai Mária 3 hónapos r. k. Szép Ferencz 1 éves r. k. Dénes Ferencz 2 éves r. k. Fister Juli 3 éves r. k. Burchardt János 4 hónapos r. k. Nyulasi Ferenczné, szül: Naispurger Teréz 48 éves r. k. Hoffmann Ferencz 1 napos r. k. Váger Kár. 37 éves r. k. Széchenyi Imréné, szül: Lendvai Teréz 57 éves r. k. Simon Zsófia 28 éves ref. Osztotics Teréz 1 hónapos r. k. Balogh Istvánné, szül: Simon Anna 60 éves r. k. Kálmán Mária 1/4 éves r. k. Tőke Ferencz 1 1/2 hónapos r. k. Molnár István 3 éves r. k. Nagy Erzsébet 11 éves r. k.

TRÉFA ÉS VALÓ.

Egy paraszt beállt bizonyos urhoz s kéri, hogy leégett istállóját állítsa helyre. — De hát miért jön ön épen hozzám? — kérde az ur a paraszttól, kit nem is ismert.

— Mert hallottam, hogy az ur szabad-kömvés — lón a válasz.

Egy angol lapban következő hirdetés olvasható. „Eladatik egy majom, macska és papagály. Venni akarók forduljanak dr. N. Ignáchoz, a ki ezen állatokat többé nem használja, mert megnősült.”

— Szaporodott-e a kend családja az idén? — kérde a szolgabíró összeíraskor egy paraszttól.

— Igen is szaporodott tekintetes uram — felelé a paraszt mosolyogva — egy borjuval s két csikóval.

Egy koldulóbarát szállást kért egy jó-módu falusi gazdától, a ki azt szívesen meg-adta, másnap a barát csak nem készül el-menni, harmad, ötöd, hatod napra ia kényelmesen ott marad. Gazda és gazdasszony megsokallják a szent vendégséget s a barát

tudtán kívül összebeszéltek, hogy a leves fölött összevesznek, hogy sós, hogy sóatlan és a barátot hívják fel bíról. Es ha az asszonynak ad igazat, akkor a férj, ha pedig a gazdának ad igazat: akkor a nő utasítja ki. Ugy is lett. — A gazda állítja, hogy a leves el van sózva; a gazdasszony vitatja, hogy sóatlan inkább s ezen úgy összevesz-nek, hogy majd hajbakapnak. Utoljára a barátot szólítják fel, hogy mondja meg, melyiköknek van igazsága? A barát kegyes képet vágott s így felelt: „Az alatt a 14 nap alatt, mig itt maradtam szándékozom, egyitekkél sem akarok haragba lenni” — s tovább ette a levest.

Két angol zsebmetsző beszélget.

— Hallottad, hogy a walesi herczeg gyémántjai visszakerülnek Angliába?

— Igaz? No akkor mit mondanak ró-lunk a francia zsebmetszők?

— Egészen elvesztjük előttük tekinté-lyünket.

Az apa beszélte családi körben, hogy az ő követjelöltje a polgári házasságot sür-getni fogja. Nagy figyelemmel hallgatta ezt a házi kisasszony, a kit egy tisztcske imá-dott s mikor egyedül volt a mamával, azt kérdezte, hogy ha behozzák a polgári há-zasságot, akkor a katonáknak nem lesz szabad házasodniok?

Egy nő panaszkodott, hogy a hozzá bezállásolt katonák meglópták. — Mindent elvittek? — kérde az őrmester. — Nem, né-mely tárgyat otthagytak. — Akkor nem az én embereim voltak, mert azok, ha lopnak, mindent ellopnak.

Egy fiatal házias csaknem naponkint panaszra ment ipához neje gonosz termé-zete miatt. Az öreg ur megúván a foly-tonos panaszokdást, egyszer hasonló alk-alommal így fakadt ki:

— Mondja meg fiamuram! a leányom-nak, hogy ha tisztességesen nem viseli ma-gát: kitagadom az örökségből.

Ettől a naptól fogva sohasem panasz-kodott a vő.

Kapitány az ujonczhoz: Miért mondta kend, hogy nem eheti a komiszkenyeret? Ujoncz: Mert az öregek eleszik előlem,

— Mikor lehet valamely házasságot tö-kéletes boldognak mondani? — Ezt a kér-dést veté fel egy ur bizonyos társaságban.

— Ha a férj siket és a nő néma — jegyzé meg egy elméncz.

Egy uri ember egy vég golyocsot vett, hogy azzal meglepje kedves nejét névnap-ján. Midőn eljön a várva várt nap, átadta nejeknek ezen szavakkal:

— Nézd kedvesem! ezzel a golyocsal leplek meg neved napján, tudod-e mit csi-nálj vele?

— Mit? — kérde a nő mosolygva.

— Varrj belőle a te piczi kacsóddal 12 inget s lepj meg te is engem nevem napján.

Egy nő azt vetette férje szemére, hogy a szobaleányt szereti.

— Te meg a komornyikot szereted — replikázott a férj.

Erre nagy zaj támadt a konyhában, komornyik és szobaleány tépték egymást, egyre kiabálván:

— Te hütelen! te hütelen!!

Szerkesztői üzenetek.

De gustibus. Olvassa csak el még egyszer s meg fog győződni, — miszerint nem az volt mondva: „paulo majora,” hanem az: „paulo minorá” azaz: ne olyan mérget, tehát nem csapatódik el.

A „Barátság” irójának. A műben sok jeles és szép gondolat van; de önének egy nagy hibája van, melyről le kell szoknia, ha irni akar s ez nem más, mint hogy keresi a szóvirágot, pedig nincs szebb az egyszerű mesterkedetlen nyelvről.

Dongónak. Megőrültünk a nagy rakás vers-nek, hogy lesz kályhagyújtók; — de arra sem lehet használni, mert versei oly vízenyősek, hogy eloltják a tüzet.

„Csókra termett piczi kis száj.” — Attól nem vásik a foga.

Felelős szerkesztő: Boross Mihály.

Nyiltér.

Alólírottak, mint boldogult
Stadler Katalinnak

legközelebbi rokonai hálás köszö-nünket nyilvánítjuk mindazon ismerő-söknek s azon nagyszámu közönségnek, kik forrón szeretett és felejtethetlen testvérünk s rokonunk végtiszteletere megjelenési részvét nyilatkozatukkal fájdalmainkat enyhíteni szívesek voltak.

Stadler János. Stadler Antal.
Brein Ferencz.

Gabona-ár november 16-án.

100 kilogramm	frt	kr	frt	kr	frt	kr
Tiszta buza	8	20	7	70	7	40
Kétszeres	6	20	6	10	6	—
Rozs	5	80	5	60	5	40
Arpa	5	30	5	—	4	70
Zab	5	50	5	40	5	20
Kukoricza	5	40	5	30	5	20

!!Gyermekek örüljétek!!
Ki gyermekeinek karácsonra nagy örömet akar szerezni, vegye meg általános kedvelt **karácsoni bazárunkat!** a halatlan ol-**csák 4.65 kr.** mely összegért csóságu áron: **csak 4.65 kr.** a következő **87 darab** legújabb francia játékszert minden-koru fiuk és leányok számára kaphatja és pedig **1 párisi variété-színház,** nagyon mulatsá-gos és szépen díszítve.
1 varázs-ládaszka, belsejében elfogott basá-val, ki megszökni akar.
1 Mikulás, különösen hatásos karácsoni alak, egyuttal cukorkatartó is.
25 brillans karácsonfa-díszítés, egészen újszerűek.
1 zongora, szép és elegans, vagy 1 ujonnan feltalált **Metalophon,** melyen egészen fiatal gyermekek is a legszebb darabokat játsz-hatják.
1 kínai, gépezettel, mindig szorgalmatoskodva és nevetést előidézve.
25 brillans gyertyatartó, a karácsonfára.
1 japáni kioszk, műdarab, belsejében mozgó és éneklő colibrival.
1 bohóc, művész ki vitelben, a legszebb mut-átrányokkal.
1 erdei rém, mely parancsóra a nyelvé-t iltögei.
25 tarka kivilágítási gyertyaszka.
1 bábu a kocsiában, elegansan öltözve, mely kocsiakázás közben mozog, rángatózik és kiabál.
1 ó-romai kocszi, szerszámmal együtt.
2 doboz kitünő tartalommal, mindenkoru fiuk és leányok számára. — **87 darab.** Valamennyi itten felsorolt 87 darab ere-deti francia játéktárgy ára egyttvéte csupán **4 frt. 65 kr.**
CZIM: Premier Depot de Vienne, Bécs, Heinrichshof, 8-9, raktár.
Vidéki megrendelések utánvét mellett pontosan eszközölteknek.

Nyujtsd a szerencsédnek kezéd!
375,000 állami mark
VAGY
218,000 o. é. frt.
főnyereményt
nyujt a legújabb nagy pénz kisorsolás, mely a magas kormány által engedélyezve és biztosítva van.
Az új ter elnyős beosztása akként van, hogy kevés hónap alatt 7 kisorsolásban **42600 nyereménynek** bizonyosan ki kell jönni, s e között a 375,000 mark, vagy 218,750 forintos nyeremény is; továbbá:

1	Nyeremény	Mark	250,000,
1	"	"	125,000,
1	"	"	80,000,
1	"	"	60,000,
1	"	"	50,000,
1	"	"	40,000,
1	"	"	36,000,
3	"	"	30,000,
6	"	"	25,000,
6	"	"	20,000,
6	"	"	15,000,
1	"	"	12,000,
24	"	"	10,000,
2	"	"	8000,
31	"	"	5000,
61	"	"	4000,
304	"	"	2000,
502	"	"	1000,
621	"	"	500,
675	"	"	250,
22850	"	"	133,
	stb	stb.	stb.

A huzás hivatalos napjai már rendszeren megállapítva lettek.
Ezen nyeremény-huzáshoz sorsjegyek kap-hatók és pedig:
1 egész ered. sorsjegy csak . . . 6 M. 3 1/2 frt.
1 fel " " " . . . 3 M. 2 3/4 frt.
1 negyed " " " . . . 1 1/2 M. 90 kr.
Minden hozzánk böküldött megbízások postaküldéssel, utalványozással, vagy ánvétellel a legnagyobb pontossággal lesznek elintézve és minden megrendelt állampécsettél ellátott eredeti sorsjegyet tölem kapja meg.
A megrendelésekhez rendszeren egy hivatalos játéktérrel szolgálunk ép ugyan minden huzás után a huzási-lajstromot kéretlenül bérmentve megküldjük.
A nyeremények kifizetése azonnal az állam felelőssége mellett akár postailag, vagy számos összekötöttesünk miatt általunk Osztrák-Magyarország bármely nagyobb piacán is eszközölhetők.
Válatunkat mindig szerencse kísérte, — számtalanszor lőnek különféle főnyeremények az általunk eladottakból kihozva.
Egy ilyen a **legszolidabb alapon** nyugvó vállalatot az ember mindig a tömeges pártfogás reményében nyit meg, kérjük tehát, hogy a megbízásoknak mindenkép eleget tessünk, azo-kat mindenesetre november hó 30-ig beküldeni szíveskedjenek.

Kaufmann és Simon,
bank- és váltó-üzlete
HAMBURGban.
Vesz és elad mindenféle államkötvényeket, vasuti részvényeket, kölcsönjegyeket stb.
U. i. Üzletünk iránti szíves bizalmukat megkísérőnve, azt a jövőben is iparkodni fogunk megelégedésre kiérdemelni. **Fentebbi.**

Pályázati hirdetés.

Székesfejérvár szab. kir. város köztör-vényhatóságánál a főjegyzői állás ürese-désbe jöven, annak választás utján leendő betöltetése ³⁹⁷⁶ számú közgyűlési végzés-sel f. 1878. évi december hó 2-ikára ha-tározatott; ennélfogva felhivatnak mind-azok, kik jelzett 1400 frt. évi fizetéssel kapcsolatos állomást elnyerni óhajtják, — hogy kérvényeiket

f. évi nov. hó 30-ik napjáig a városi házi ígató-hivatalnál annnyival is inkább nyujtsák be, minthogy a netán ké-sőbb jelentkezők igényei figyelembe vétetni nem fognak.

Székesfejérvárott, 1878. novemb. hó 11-én tartott bizottsági közgyűlésből.

Havranek József,
polgármester.

Bérelti hirdetmény.

Melyszerint Fejérmegye tek. árvaszé-kének, mint zárgondnoki hatóságnak 1878. augusztus hó 2-án 3772. sz. a kelt enge-délye alapján közhírré tétetik, hogy Jan-kovich Gyula cs. kir. kamarás ur záros tömegét haszonélvezetileg, — gyermekeit pedig tulajdonjogilag illető, Fejérmegyében Adony gözhajói állomástól 1 1/2 órányira fekvő, a sismándi telekjegyzőkönyv 1-ső lapján, feljegyezve levő 1540⁰⁰⁰⁰/1600 catast-ralis holdból álló puszta felső-sismándi bir-tok 1879. szept. 29-től, a következő főbb pontozatok előleges közlése mellett haszon-bérbe adatik.

1) A bérelti idő 1879. szept. 29-kén kezdődik s hat egymásután következő éven át tart 1885. szeptember 29-ig bezárólag.

2) A bérlő köteles az árverés megkez-désekor 1878. év december 14-én a zár-hatóságilag megállapított 13,000 frt. évi bérelti összeg felét ovadéklul készpénzben letenni, avagy a zárt ajánlatok mellé be-csatolni, mely zárt ajánlat benyújtandó Fejérmegye árvaszékéhez 1878. év decz. 12-én d. u. 5 óráig, melynek 5% kamatját a bérlét kezdetől a letévé elvezi a mennyi-ben mint legtöbbet ígérő részére a bérlét gyám- s zárhatóságilag átadatik s a bérelti összeget félénketek mindenkor előlegesen fizetni, az épületeket pedig letár szerint átvéve s azt a haszonbérlet átvételekor karban és állapotban átadni, tűzkár ellen biztosítani, a többi zárt ajánlatok a pénz-zel együtt visszaadotnak.

3) Az állami, községi és mindennemű adót és szolgálmányt, ugy a bérelti szerző-dés utáni százalékot a bérlő köteles fizetni, valamint a bérlét átadásával járó költsé-geket is.

4) Köteles a bérlő a birtokot a meg-felelő ugarozási rendszer szerint kezelni, trágyázni; de albérléthe adni szabad nem lesz.

5) Köteles a bérlő a bérlét utolsó éve második felében a tulajdonos vagy új bérlő-nek az ősi alá a szántást megengedni.

6) A birtok természetiségéért semmi-féle felelősséget a zárgondnokság el nem vállal, valamint elemi, vagy bármiféle csa-pásért bérléengedést a bérlőnek nem biz-tosíthat és nem adhat.

7) Árverési napul a helyszínére ki-tűzetik 1878. évi december 14-ének dél-előtti 10 órája olyképe, hogy akkor a tör-vényes határidő beirása mellett a nyilván- nos árverésről felveendő jegyzőkönyv be-záratik és a zárt ajánlatok felbontatván, az összes ügyiratok Fejérmegye árvaszéke mint gyám- és zárhatóság elé lesznek jóvá-hagyas végett beterjesztendők. — A bérléni kívánók tehát felhivatnak, hogy a helyszínén jelenjenek meg, — vagy zárt ajánlataikat a bérelti évi 13000 frt. összeg felét, fővárosi takarékpénztári, vagy ipar-bank könyvecskében, vagy készpénzben ovadéklul mellékeljék s a fentküzött ha-táridőben nyujtsák be az árvaszékhez, — mert azontúl ajánlataik figyelembe nem vétetnek.

Az árverezés megtörténte s az ajánla-tok megvizsgálása után az árvaszék által teendő jóváhagyás folytán fog az illetővel a szabályszerű bérelti szerződés, az itt irt pontozatok s az eddigi haszonbéri feltéte-lek értelmében a zárgondnoki hatóság jóváhagyásának fentartása mellett megköt-tetni s a bérléthe annak idejében zárható-ságilag bevezettetni fog.

Kelt Fejérmegye árvaszékének 1878. évi november hó 7-én tartott üléséből.

Rozgonyi György,
árvaszéki elnök.